

Barcelona, 3 d'agost de 1928

La que ella de la Torratxa

ANY LI - Núm 2563 - Número extraordinari 30 cts.

BARCELONETA SUR MER

—Perquè vens a la platja si no et banyes?
—Perquè amb el vestit de bany es va massa tapada

TEATRE COMIC

Dimarts, dia 7

Manuel Sugrañes

presentarà la gran Revista

POCKER

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

Mai les càpsules peruvianes Borrell

no han deixat de guarir aviat i radicalment les BLE-
NORRAGIES (purgacions) GONORREES i tots els
altres FLUIXOS de les vies urinàries, per CRONIQUES
que fossin

Medicació discreta en el seu us

Venda: SEGALA, o a l'autor A. BORRELL

Compte de l'Asalto, 52, cantonada Sant Ramon. - BARCELONA

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra pur-
gació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsula: 5'50 pessetes

Restaurant BARCELONA

121, Rue Montmartre, 121

L'únic Restaurant català a París

S'hi pot menjar arròs, bacallà a la llauna, conill o
pollastre amb samfaina i el clàssic pernil amb mon-
getes, total... PER QUATRE PESSETES.

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Frau sofrir inutilment de les dites malalties,
gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions),
amb totes les seves manifestacions, *uretritis*,
prostatitis, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc.,
de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretri-
tis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona,
per cròniques i rebels que siguin, es guareixen
aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor
Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sen-
se injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes
ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-
sitin sem pre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva
maltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sifilis* (aariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres vari-
coses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acaé*,
urticària, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions
de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radi-
calment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medi-
cació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regnerant la sang, la
renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut,
resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florncos, su-
puració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc.,
restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a
l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions
nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua
de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremo-
lors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifesta-
cions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que
siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del
Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell,
medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats,
a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar
íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa,
sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pes-
setes 5'50 el flascó.

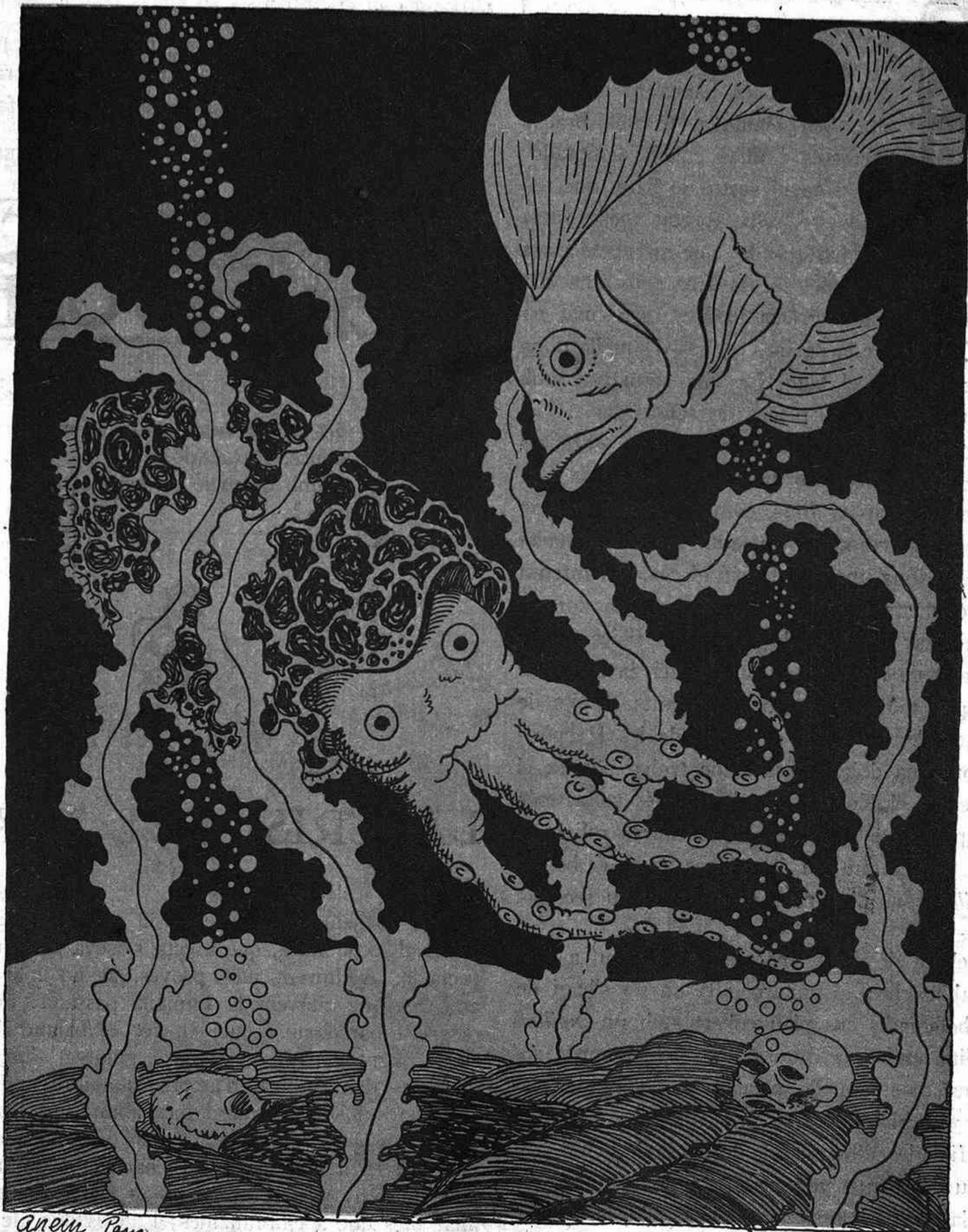
Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al fran-
queix a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544
S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen desent-
rellament, tractament i guariment de les dites malalties.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5 ptes.

Anem Pau

AL FONS DEL MAR

—Això de l'estiu és un fàstic; les persones vénen a salar-
nos l'aigua!

CRÒNICA

LA MORAL DEL MAR

EL pal més alt de la platja mundana, la silueta d'una dona ben feta, prima-plena, es llança al mar. És alta, ben plantada, té uns braços perfectes i unes cuixes temptadores; sota el vestit de bany que, en mullar-se, s'ha apretat més contra la carn rosada, que ja comença a rebre la carícia fuetejadora del sol, la línia femenina adquireix una elegància i una gràcia llatino-grega, mai no prou alabada... En deixar la palanca, el cos d'aquella dona fa una signatura en el cel blau. És una signatura amb curves breus i majestàtiques, plenes de sensacions... Cal veure com l'aigua reb el cos de la dona... Li obre els llençols blaus i l'embolcalla amb una amor i tendresa maternal. Ella s'endinsa cap al fons, com si volgués trobar entre les aigües un tresor desconegut. Aquell contacte amb l'aigua freda, dóna una satisfacció al cos, tan intensa com el primer contacte amb la pell blanca d'una dona...

Tot ajuda a crear un estat de satisfacció física i moral. El sol, el salat de l'ambient, el iode marí, la flaire de peix fregit, l'aigua neta, els braços pantejant; el pits de les dones que semblen taronges del jardí de les Hespèrides... Hi ha com una dolça sensació de trobar-nos en el Paradís que predica el Koram, que és un més enllà, més agradable i simpàtic que el que expliquen altres religions. Ja ens agrada que el nu de les dones vagi embolcallat amb el *maillot*, ens plau molt més que el nu sec davant la llum.

El nu sec, el nu de debò, ens plau al Museu, a l'estàtua pública, al marbre, al quadre, allà on no s'hagi de moure. El nu bellugadís ens plau cobert amb un *maillot*, amb un salta-llits, amb una camisa lleu, però sempre cobert amb alguna cosa, aquella prometença de poder esbrinar el secret que hi ha darrera d'aquella roba és el que ens dóna més fiblades d'inquietud, de sensualitat.

Ara a l'estiu dóna gust veure aquesta nova moral que exerceix sobre la ciutat els seus beneficis acollidors. Abans, mostrar una cama era un dels pecats més repugnants; admirar un genoll, era una grolleria infinita... Els nostres vells, en veure un braç lliure, bavejaven de sensualitat... Ara, tant se'ns en dóna veure la cama com la cuixa, com el braç, com l'esquena. Amb això han fet un gran bé al país l'estiu i els espectacles... El nu ha perdut aquell valor d'indecència que tenia, per a guanyar-lo en estètica. Ara ens mirem les dones i veiem en elles una

línia ben feta, un nu simpàtic, però no sentim les burxades d'angoixa dels homes que portaven dins seu la luxúria desenfrenada. Tot el més que ens pot passar davant d'un cos ben fet a la platja, és sentir la mateixa satisfacció que sentim, per exemple, en flairar una rosa, en paladejar un préssec fresc, en sentir l'airet de la matinada al rostre. En un sentit d'infinita gràcia, de desig de viure per a sentir sempre aquestes coses que, alhora d'ésser agradables, són també espirituals i ens fan bategar tots els sentits...

No hi ha hagut res més digne que les platges; per elles ens arriba la civilització. Per elles ens arriba un nou concepte de la moral. Que ja ens fa molta falta.

FRANCESC MADRID

QUE MENJA RUCABADO?

—M'han dit que Nicolau d'Olwer menja roses. ¿Què deu menjar, doncs, Rucabado?

—Si llegís amb detenció els seus articles, ho sabria.

—Què menja?

—Palla.

TEMES D'ESTIU

LA CRISI DEL TEATRE

II

Si; tornem-ho a repetir; el teatre pateix una crisi material, econòmica, que afecta la seva existència com espectacle. Adduirem més proves, si no n'hi havia prou amb les que citàvem la setmana passada: no hi ha cap empresa barcelonina que, en fer el balanç de la temporada, pugui vantar-se de haver guanyat diners: les estadístiques del Sindicat d'actors cada any registren menys contractes i són en canvi més abundoses les *tournées* a partit que gairebé sempre acaben de mala manera: hi ha dos teatres a Barcelona que han de estar tancats bona part de l'any perquè ningú no es veu amb cor de fer-los anar més que a embranzides; i altres dos, de primera categoria, que a les temporades oficials donen preferència al cinema...

Si tot això no convenç Francesc Madrid de què el teatre travessa una fonda crisi, ja no sé què dir-li. Crec, però, que ho reconeixerà, i no haurem de tornar a discutir aquest punt, puix res vol dir, en contra, el fet de què un truc portí molta gent a un teatre determinat de quan en quan.

Si ara volguéssim esbrinar les causes d'aqueixa crisi,

fóra quan ens embrancariem sense la possibilitat de posar-nos d'acord, doncs és el que ha passat cada vegada que s'ha parlat de la qüestió. Tothom hi diu la seva, pecant masa de subjectivisme; els actors creuen que obeeix a la manca de "còmics de debò"; els autors estimen que les obres d'avui no tenen cap valor—tots ells fent, com és natural, una reserva mental a favor propi—i els empresaris tota la culpa la donen al cinema.

Qui té raó? Jo crec que tots en tenen una mica: mes deixem aquest aspecte que seria, com abans dèiem, la manera de no acabar mai.

Si la crisi és certa i d'ella en pateixen actors, autors, músics i dependències—podríem afegir-hi també els propietaris de teatres—sembla una cosa ben clara que tots aquests elements són els primers interessats en posar remei al mal, si és que en té, que no ho crec, i l'única cosa que poden intentar fàcilment uns i altres, és alleugerir les despeses del pressupost teatral, de manera que permeti rebaixar d'una manera normal el preu de l'espectacle.

Això, com a mida general; ara, particularment, cada un dels esmentats sectors hi podria fer molt, millorant la qualitat del seu treball, i el Sindicat d'Actors també hi podria contribuir socialment, no posant cap entrebanc reglamentari que pugui entorpir l'empendre un negoci de teatre, per modest que aquest sigui.

Així, fent una mica de sacrifici per part de cada u, tindrien autoritat tots plegats per a reclamar de l'Estat la rebaixa de tributs, però una rebaixa sensible, considerable, que tingués el caràcter d'una protecció decidida, per tal de resistir la competència estrangera, o sigui el cinema,

sobre el qual haurien de caure els tributs corresponents a les grans utilitats que rendeix.

Ja us dic que, amb tot i amb això, sento un gran pessimisme quant al pervenir del teatre com espectacle popular—que és el que caldria salvar—mes penso que, amb intents guiats per la bona voluntat, no s'hi ha de perdre res.

ENRIC TUBAU

ELS VENEDORS DE DIARIS

Diuenge passat, a les sis de la tarda, a la Casa del Poble del districte V, domicili de l'Associació de Venedors de Periòdics de Barcelona, tingué lloc un acte cultural. Feren ús de la paraula el senyor Cortina i N'Angel Samblancat, els quals desenrotllaren els temes següents: "La rapidesa i el periodisme" i "La cultura i el poble". Tots dos conferenciants foren molt aplaudits per la nombrosa concurrència que emplenava el local.

Després de les conferències es repartiren les ensenyes de l'entitat als associats, i acabà l'acte amb un lonx esplèndid. El festival fou amenitzat per l'orquestrina Digui-Digui.

De manera que els venedors de diaris portaran un distintiu. Això està bé. Així no els prendran per regidors o milionaris.

UNA POMA PER A LA SET

—El que vulgui menjar fruita del seu hort, ha de vigilar-la de nit i de dia.

LES ENQUESTES DE «L'ESQUELLA DE LA TORRATXA»

“QUE? QUE LI SEMBLA AQUESTA CALOR EH...?”

Seguint l'exemple dels grans quotidians; i no volent ésser L'ESQUELLA DE LA TORRATXA menys que ells, ha obert una enquesta entre distingides personalitats d'aquesta Ciutat i els seus voltants, fent-los-hi aquesta interessant pregunta: “Què? ¿què els sembla aquesta calor...?”, pregunta que generalment s'escolta al tramvia a l'hora d'anar a dinar o a l'hora de prendre cafè. Heus ací els que ens han dit aquestes distingides personalitat:

Generalment no sento calor. El que em preocupa són els alts i baixos dels termòmetre que, de vegades, em fan el mateix efecte que els alts i baixos de la Borsa. I llavors, jo que sóc un home preocupat pels problemes financers de la meua terra, com sap el meu estimat amic, Mustafà Kemal, suo... Demés no puc fer declaracions. Tinc feina. Ara mateix he rebut una carta del meu company Mr. Chamberlain demanant-me un consell per a resoldre el conflicte xinès. Com vostè comprendrà, un home que està tant preocupat no pot parlar de calor. Entengui's amb l'Estelric. El que ell digui, diu que ho ho he dit jo i en paus.

F. CAMBO.

Sí, senyor. Aquesta calor és un fenomen atmosfèric que l'any 1901, vaig constatar que passaria. A l'Acadèmia Astronòmica d'Oslo tenen un comunicat meu, en el qual parlo d'aquest fet. I esperi's, dins d'uns dies una estrella menuda, a la que he tornat a posar el meu nom,—però com que és petita li he posat en diminutiu; s'anomena “Cometes i Soletes”,—passarà per damunt la Ciutat deixant caure un xàfec que ja n'oïran parlar.

COMAS I SOLA.

El que més em preocupa de la qüestió *calor*, és si s'ha de dir “la calor”, “el calor”, “les calors”, “els calors”. Segons la “Crònica d'En Muntaner”, s'ha de dir “la calor”: “...e fà una (f.) calor que esparvera e que encongeix...”; però també trobem en Ramon Llull aquest paràgraf: “E allavors el s'adlot digué: el calor és un producte de l'istiu...”

Cal no confondre les qüestions. A Tàrrrega (província de Lleida) en diuen “les calors” i a Tortosa (província de Tarragona) en diuen “els calors”. El millor seria dir-ho com a un li vagi millor, respectant, però, el tractament de l'Institut.

P. FABRA.

—Quina calor, eh?

—Molta.

—Ja se sap, a l'istiu, calor, i a l'hivern, fred.

—Es el món...

—Justa.

—I fins que no canviï.

—Això, això...

A. ROVIRA VIRGILI.

“En mi concepto, tiene la culpa de este calor la mala organización que dieran a la Ciudad los que, apartándose del verdadero sentir de los ciudadanos auténticos, que es el de los subscriptores de mi periódico, convirtieron esta población en Ciudad de invierno, en lugar de imponerla como

Ciudad de verano. Paseando un día con don Juan Maragall me lo aseguraba, así como también mi ilustre antecesor, el señor de los Santos Oliveros.”

GAZIEL.

—Dispensi!, dispensi! Calor això... Això no ha estat mai calor...! Miri, quan va venir Isabel II, què dic, molt abans, quan van inaugurar el Passeig de Gràcia, que jo hi era, la calor va pujar tant que anàvem pel carrer amb samarreta...

MAURICI VILUMARA.

—El calor m'ha estat tan desagradable aquest any que no he pogut treballar gaire. Per aquest any només puc acabar sis comèdies per a infants, molt divertides i simpàtiques: “El pastoret del flabiol encantat”; “La pastoreta de les cabretes negres”; “El príncep i la princeseta que anaven a les palpentes i a les fosques”; “El fill de sa mareta...”

JOSEP MARIA FOLCH I TORRES.

—A mi m'és igual la calor. A l'hivern tampoc sento el fred. Sóc un home de temperament calorós, millor dit, calent...

JOSEP MARIA DE SAGARRA.

—Hola, cipaio... La calor? A mi que em contes... Jo sempre vaig amb calçotets. Com els flequers. Res, home, *grimegia y armas al hombro*.

JOSEP SANTPERE.

Calor,

rem,

llum.

La gavina

que voleteja. Pudor de *water*.

Ensem caminen vers l'ideal

l'estel i l'avió.

Surt la carn d'olla del balcó.

La xemeneia

del

Poble

Nou, plora.

I riu.

Riu Besòs.

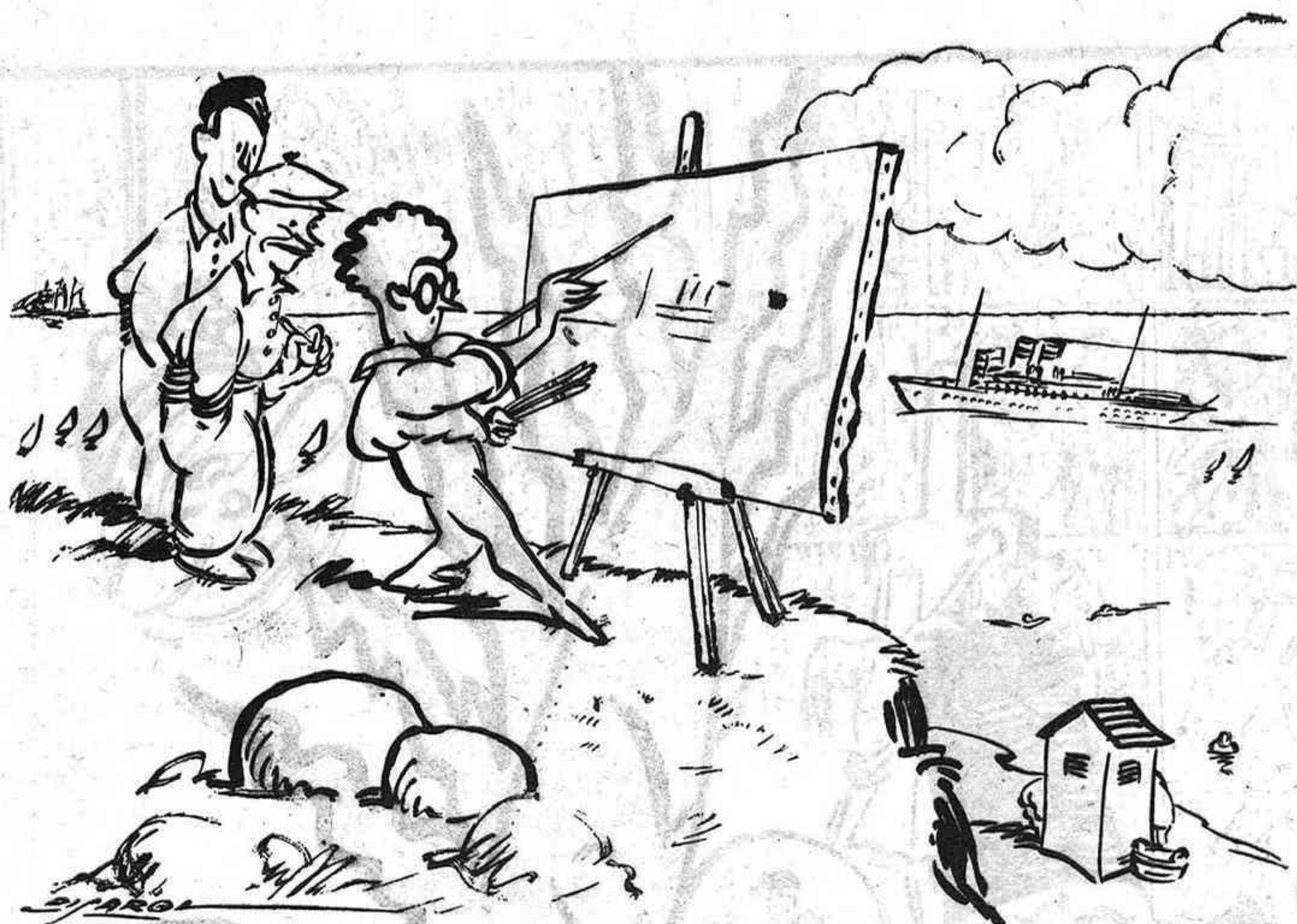
SEBASTIA SANCHEZ-JUAN.

—Blasmo d'aquesta època indigna, d'aquest temps maulurat, d'aquesta època pecadora... Horror, gent que aneu a l'infern, horror gent poca solta i culpable... El bany no s'ha de prendre a la platja infecta, sinó a la banyera de casa. I encara, volen dir-me, perquè s'han de prendre banys? Jo fa deu anys que no m'he banyat i em trobo bé.

DAVANT DEL TRIBUNAL

—Si segueixes apretant així i fent suar la gent d'una manera tan desconsiderada, et condemnarem a un eclipsi de sis mesos.

UN MODEL DIFICIL

—Què, com marxa això?
 —Marxa tan de pressa que aviat el perdré de vista i no tindrè temps de pintar-lo.

Despullar-se! Ensenyar les cames... Es repugnant, repugnant! Quins temps! Si jo fos inquisidor...!

RAMON RUCABADO.

—No els puc dir res de la calor. Avui no he pogut llegir l'article de Lleó Daudet i no sé que Henry Massis n'hagi parlat en cap recent assaig. Cal esperar.

ENRIC JARDI.

La calor no és el fred.

El fred no és la calor.

Les valors espirituals del calor res tenen a veure amb el concepte moral de l'hivern.

Calor: Baudelaire. Hivern: P. Miquel d'Esplugues.

J. M. JUNOY.

—Sempre en tinc de calor.

MARIA MORERA.

—Jo si que me'n ric de tot això. Els he deixat parats. Qui té la culpa de la calor sóc jo. Jo que he guillat, deixant-los sense un fresc, i els he deixat cremats amb el meu darrer llibret... Eh, què tal...?

JOSEP PLA.

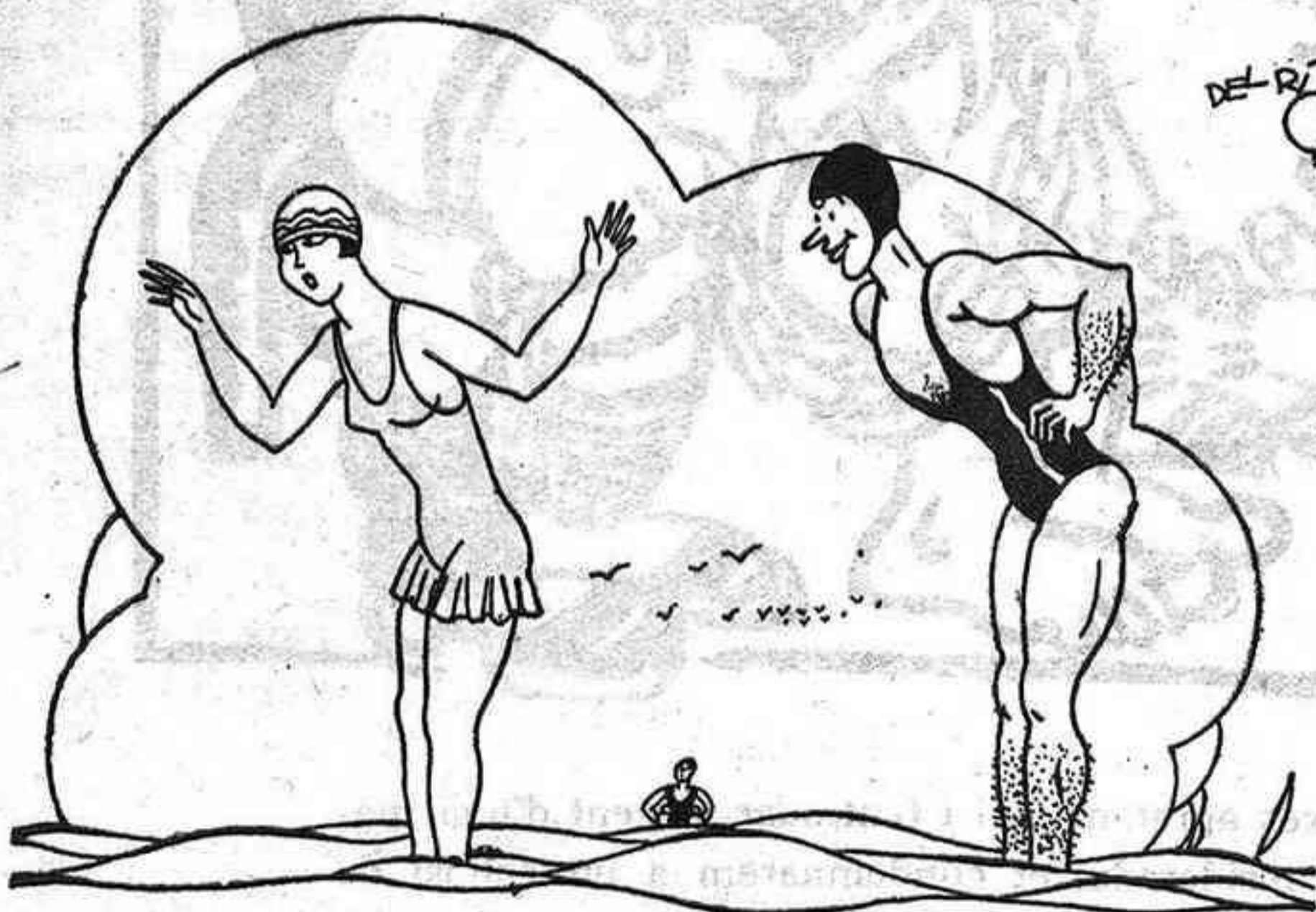
—24 juliol 1925. 33. 26 juliol 1926 43; i d'agost de 1927, 33'6. No es fa un clau. Servidor. 13 de febrer 1899. Ja ho sap. 44 i 72.

L"ARTICULOS NUMERADOS".

EPITAFI

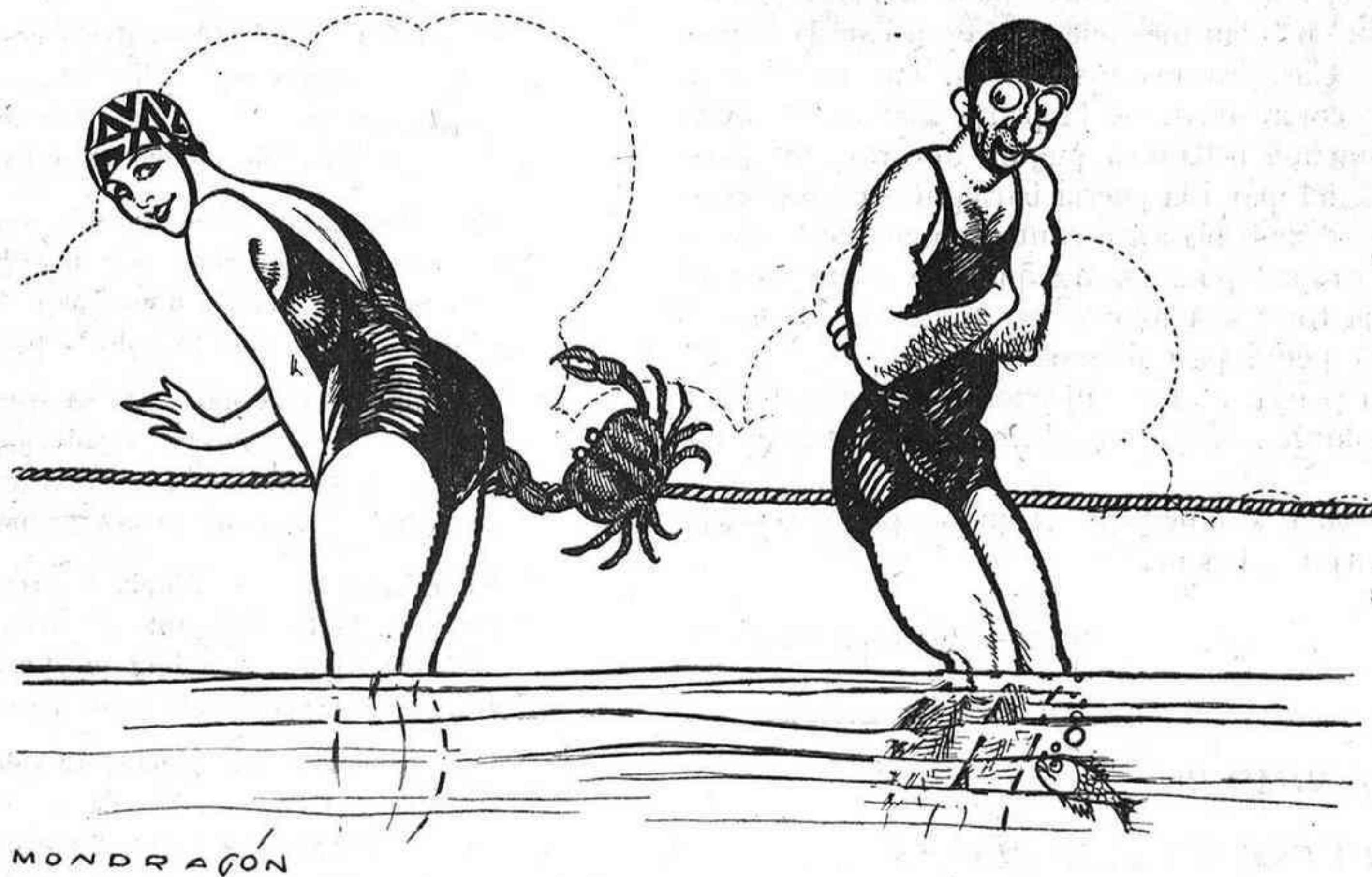
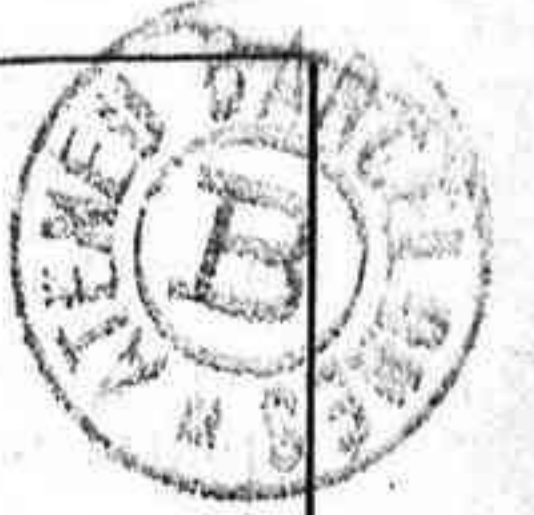
Frescor de poma i brevetat de rosa,
 alè de vent, fragilitat de dansa:
 morí a dotze anys, infant, i aquí reposa;
 diríeu adormida l'esperança.

J. M. LÓPEZ PICÓ

APROFITANT LA SITUACIO

—Ara sí que sentiria que se'm declarés.
 —Per què?
 —Perquè no li podria donar carbasses!

MONDRAGÓN

EL COSTUM

—Jove, no exageri, que em fa mal!

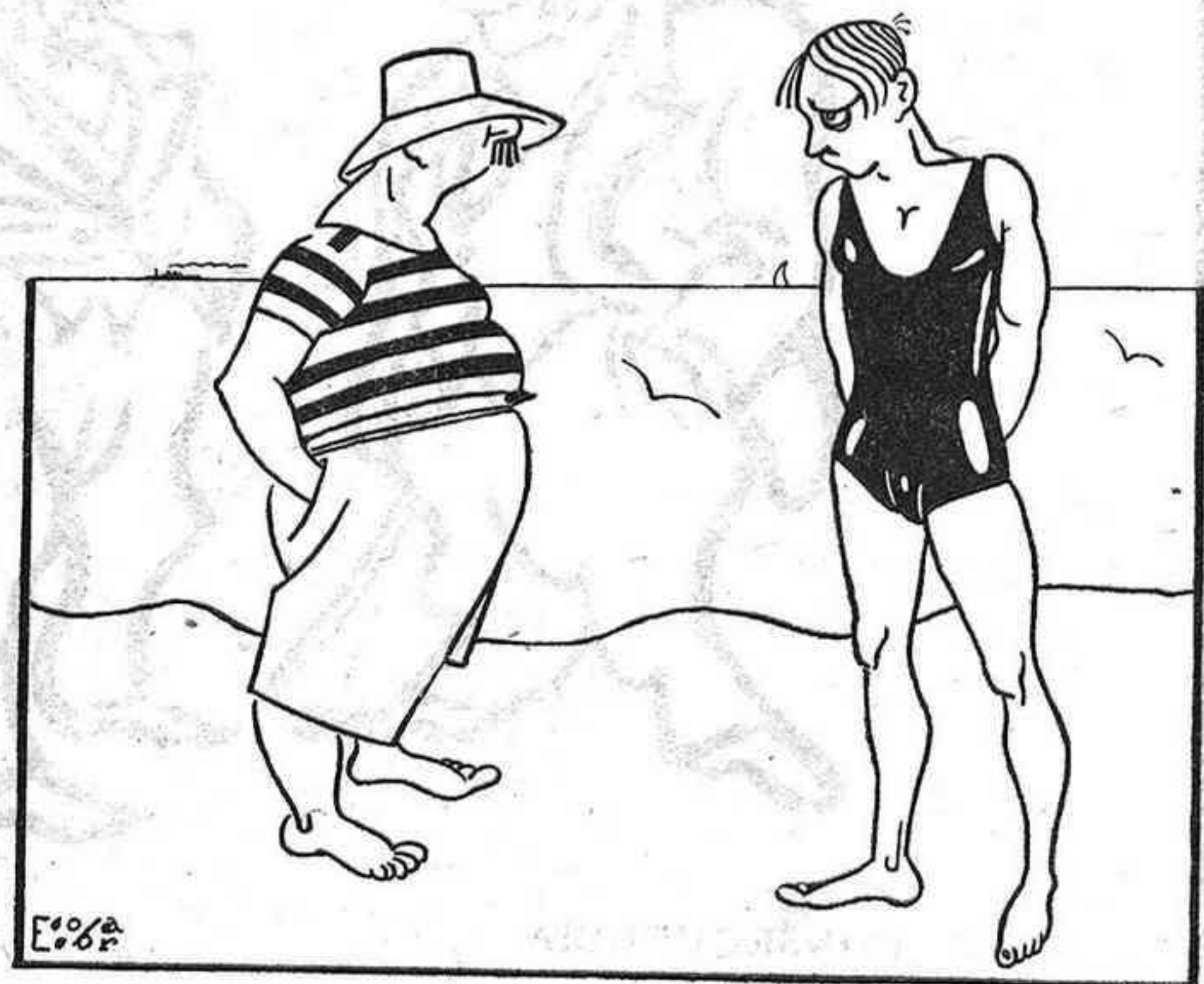
ELS AMICS DE LA PLATJA

No han oït parlar-ne d'aquesta nova agrupació?... Doncs, segons sembla, existeix i es dedica, no pas a procurar que les platjes estiguin netes i ben vigilades, a que hi posin coberts per al sol i fonts per a l'ombra, que hi hagi més afecció per acudir-hi i que n'hi hagi la major quantitat possible de lliure per tal de què poguem ésser més els que en gaudim sense despeses ni tributs; no senyors, tot això és vell i rònc; el que procuren aquests bons amics, és que tot aquell o aquella que vagi a una platja, ho faci, més o menys, com el que va a una visita de compliment o al sermó de les quaranta hores; i que, en desvestir-se, i en banyar-se, no oblidí els procediments seriosos imposats per la decència, deixant visible la menys quantitat possible del cos, millor dit, de les seves extremitats.

Ja és un treball, ja, el que se'ls gira a aquests bons amics, per procurar que la seva moral sigui la moral de tots i àdhuc demanant si és precís quart i ajuda a totes les autoritats dels llocs propers a cada platja...

Cal admirar-los, però, puix hi ha que reconèixer que es un sacrifici i gros, sobretot en un estiu com el d'enquany que un no pensa més que en ficar-se a l'aigua sigui com sigui, prendre's la tasca de tapadores, car hem de suposar que, predicant ells amb l'exemple, seran els primers en ficar-se a l'aigua—si es banyen— amb la roba fins al coll, per dalt, i fins el dit gros, per baix.

Realment, la moral a l'estiu, la d'aquests bons amics, resulta un bon xic colpidora. Després de patir i suar, encara t'has de preocupar de si mostres més del degut o permès per ella. Tanmateix, a nosaltres ens plauria més—si penséssim com ells—no moure'ns de casa, i pren-

NATACIO UTILITARIA

—Ja que m'ha ensenyat de nedar, ara m'hauria d'ensenyar a fer cabussons.

—Per què?

—Perquè aquí ve a banyar-se el meu sastre.

dre el bany al safareig, amb tal de no tenir por de què ens veïessin, o vergonya de veure els altres. Però com que hi ha d'haver gent per a tot, també, ara a l'estiu, hi ha "els amics de la platja", amb el sacrifici imposat de què la platja no es ressenteixi de certs actes *impúdics*. Un sacrifici que nosaltres, amb tot i estimar molt la platja, no el fariem mai, puix ens plau més que, un cop a l'arena lliure, les femelles, és clar, car els mascles no ens interessin, formin com un complement de la platja mateixa, i, amb tot el que bonament i bellament puguin mostrar, ens portin la joia blava del mar i la poesia harmònica de les seves ones en trencar-se amb blanca escuma damunt dels cossos d'elles, gràcils sempre, puix encara que n'hi hagin de mal fetes, a la platja totes són jolives, car totes són Natura i tenen d'ella una petita part d'immensitat.

Amics de la platja... ¿Preocupacions a aquesta hora i amb aquesta calor?... Vaja, vaja!... ¿No en farem un gra massa?

Per altre prisma, si diuen que el que és privat o amagat, és més desitjat... i doncs?...

LLUÍS RAMÍREZ CARULLA

EL PRESENT NUMERO

HA ESTAT VISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

EL VELL VEREMADOR

Vingut del Roselló i de la Cerdanya,
ha traspassat els cims del Pireneu.
Ell diu que a veremar ningú no el guanya
i que el raïm l'ha collit arreu.

L'ha collit de les vinyes de la costa
i de les muntanyes i del pla,
des de que surt el sol fins a la posta
dels setembres de cinquanta anys ençà.

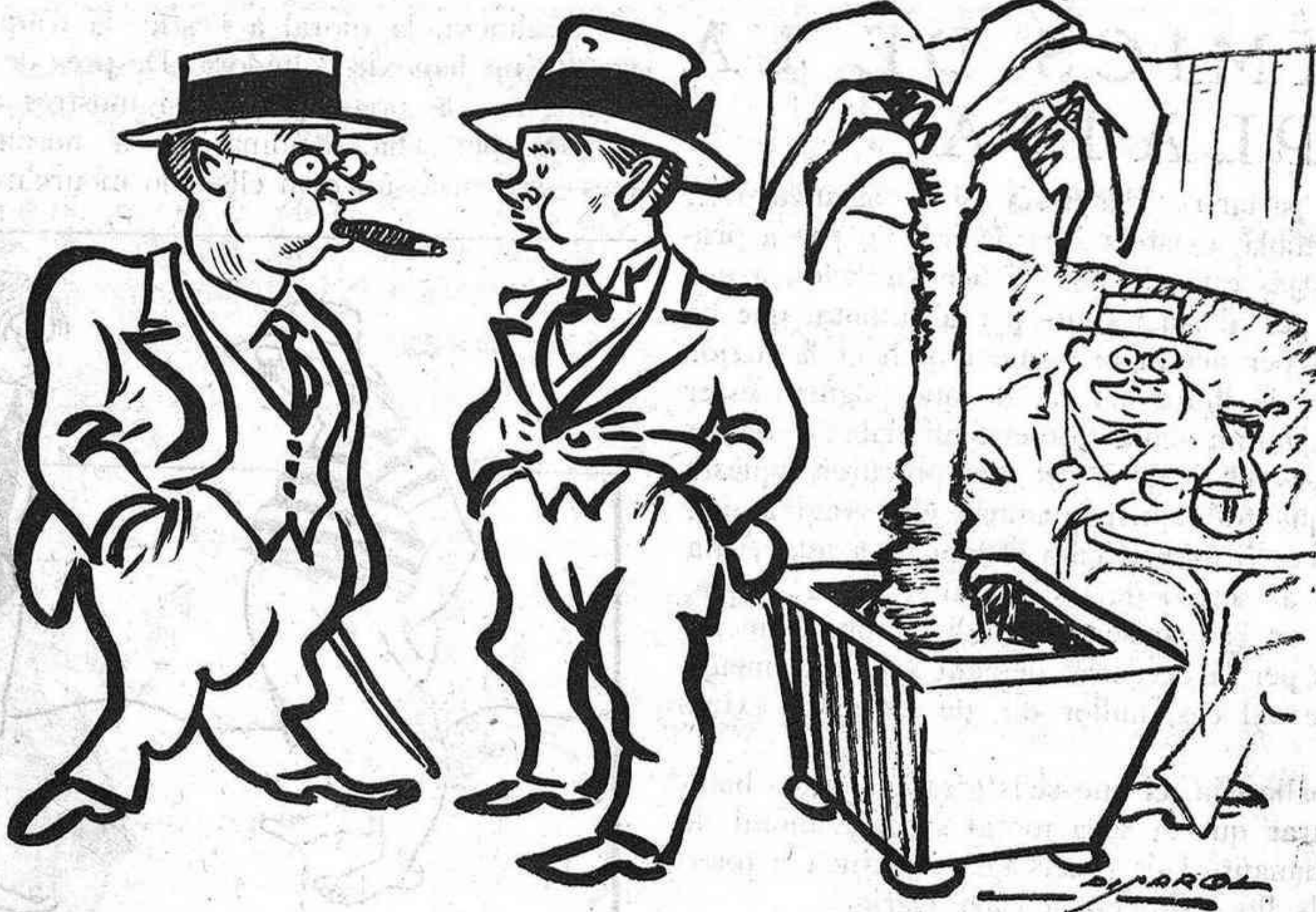
El rostre té colrat de tots els sols
i el cos mig encorbat com una gerra,
i els cabells grisos, d'un color de pols,
i l'olor fa dels vins tots de la terra.

I semblen les arrugues de sa cara
pàmpols ressecs posats a cada galta,
però té el llavi eixut i boca avara
per copsà el raig de vi que primer salta.

La mirada seva és ampla i serena
i reflexa la llum de tots els cels,
però els anys li van fent una cadena,
ja no pot arrencar els ceps d'arrel.

I poc a poc es va acabant sa vida,
omplint cada any el bot de vi novell,
i es va apagant la flama esporuguida
que illumina febrosa el seu cervell.

SALVADOR MARSAL

CONSECUENCIA

- I vostè no té calor?
- En tinc, però no puc tenir-ne.
- Per què?
- Perquè la gent diu que sóc un fresc.

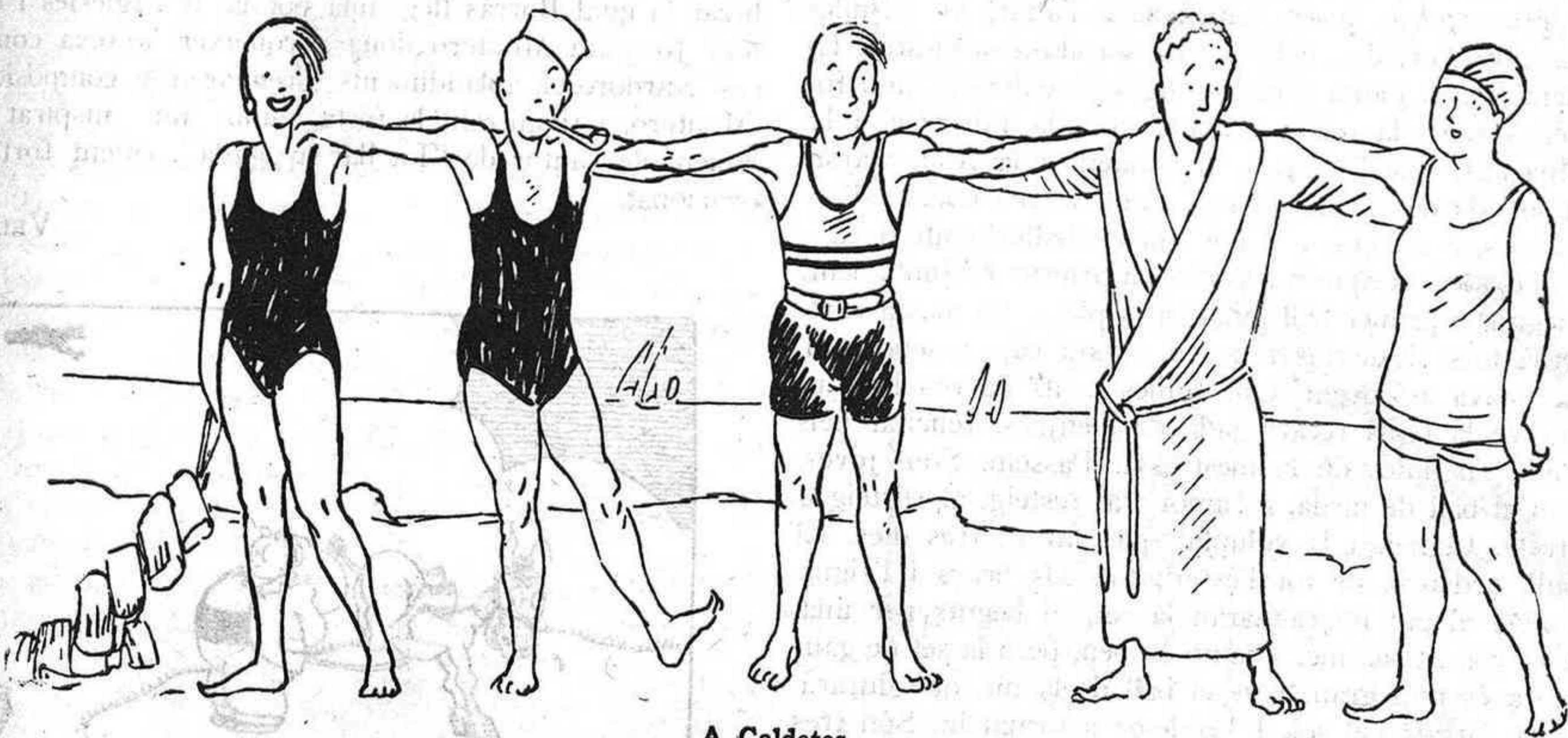
LÀ INDUMENTARIA SEGONS EL LLOC

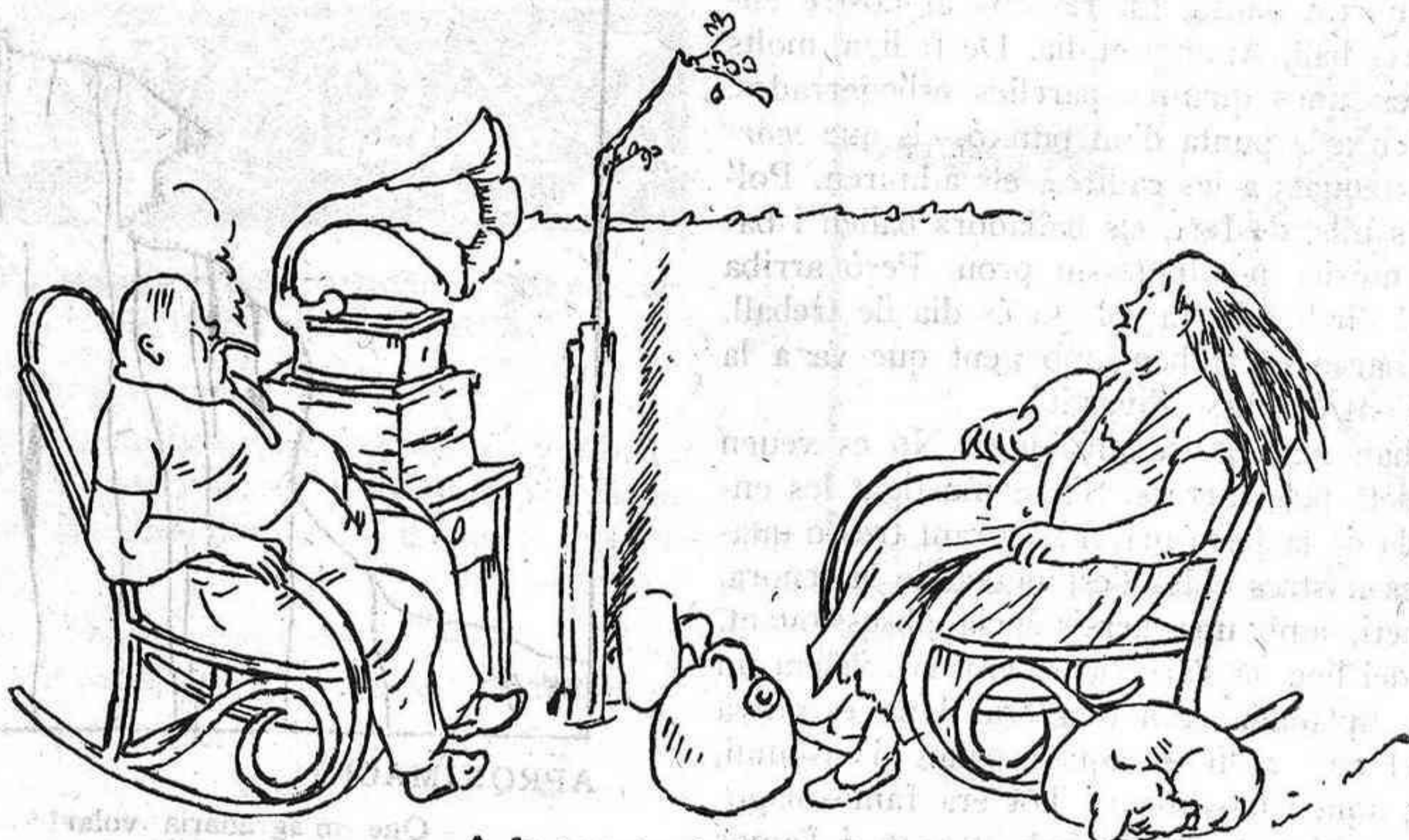
A Font Romeu

A La Garriga

A Caldetes

A la torreta de Sant Gervasi

PASSA LA FESTA MAJOR

Estiu. Esclat de festes majors. ¿Qui no en té, dintre els records de la seva joventut, alguna d'inoblidable?

Dues coses hi ha en la festa major que deixen un record més profund que la mateixa festa: la vetlla i l'endemà.

La tarda i el vesprejar del dia abans són hores d'exaltació. Pressa per enllestir l'ornament dels carrers, les enramades. Febre en el muntatge de l'envelat, que ha arribat tardíssim. (El matí l'han desfet d'una altra festa major.) S'alcen banderes, gallardets. En fer-se fosc cal provar les illuminacions. Als pobles, a aquesta hora, arriben les orquestres, les gralles, les cobles, els Xiquets de Valls. Bandades de minyons, de gent jove, parelles, recorren els carrers. L'Ajuntament va a vespres, amb acompanyament de música. Les altres orquestres fan passades pels carrers. Esclaten els primers coets, una tronada eixordadora al raval. Olors de pólvora, clavells al pit i a les orelles, esperances, desigs, sang que panteixa, animetes que tremolen. Oh, que ens divertirem aquest any!

Es com un picarol dintre el cor la diana del primer dia de festa, ressonant dins la transparència de l'aire matinal. Del llit estant sembla cosa de somni. Després l'ofici a l'església, tres o quatre capellans a l'altar, les casulles resplendents d'or, dalt del cor una sorollosa orquestra. Es imponent. Per a molta gent la religió no existiria, sinó fos l'or dels cirials, la missa cantada, tota la fanfàrria i la coloraina amb què l'església contribueix a la festa major. I, a la sortida de missa, les noies amb vestits nous, gallardes, airoses, a les qui les cames ja els ballen amb el pas-doble que toca l'orquestra per acompanyar l'Ajuntament. I tot seguit el primer ball públic a la plaça. Es massa curt. Desvetlla tots els desigs i no en satisfà cap, assedega el que ja estava assedegat. Oh, quines dents llavors l'amor!

Ara ve la taula recarregada de menjars, felicitat dels forasters, angúnies de la mestressa. Passem. Som joves. Tornem al ball de tarda, a l'amor i al festeig, al flirteig o a l'estreta. Comença la voluptat que durarà tres dies. El cor bull, ardència de tot l'ésser; tots els licors i l'aigua que entela el got no calmaran la set, ni beguts per una canal. El cos en sua més que no en beu, però la set de gaudi encara és més gran. I ve el ball de la nit, que durarà fins a la sortida del sol. I l'endemà a tornar-hi. Són tres o quatre dies en què tot danza, tot ressona al nostre entorn. Per fi, el darrer ball. Apunta el dia. De fatiga, molts s'han retirat. Resten unes quantes parelles eshogerrades. Són els que ballarien a la punta d'un punxó, els que *marquen*. Els altres, extenuats a les cadires, els admiren. Polsosos, els cabells als ulls, desfets, els balladors ballen i ballarien mentre els músics no diguessin prou. Però arriba un moment que cal dir-ho. Ja fa sol. Ja és dia de treball, els que tornen de sarau es troben amb gent que va a la feina quotidiana. Com ens hem divertit!

L'endemà. Ja han marxat les músiques. No es veuen banderes ni gallardets pels carrers. S'han mustigat les enramades. Què queda de la festa major? Durant tres o quatre dies queda a les nostres oïdes l'espiguet de la tenora, el refilet del cornetí, amb una persistència obsessionant. En passar davant del lloc on s'aixecava l'envelat, veiem un tros de terra nua, aplanada com una era. Una estranya melangia s'alça del cor. ¿On és aquell palau d'ensomni, aquella resplendor, aquell moviment? Tot era fantasmagoria. Les danses, les sedes, la música, els daurats i l'amor

Es l'hora de tornar al treball usat. Hom hi va amb displicència, amb laxitud, amb melangia, acompanyat de l'espiguet de la tenora, del refilet del cornetí, que canta, incessantment, a les nostres oïdes. Es el que queda de la festa major. I aquesta enyorança té una dolcesa infinita, una emoció que la mateixa festa no tenia.

JOAN PUIG I FERRETER

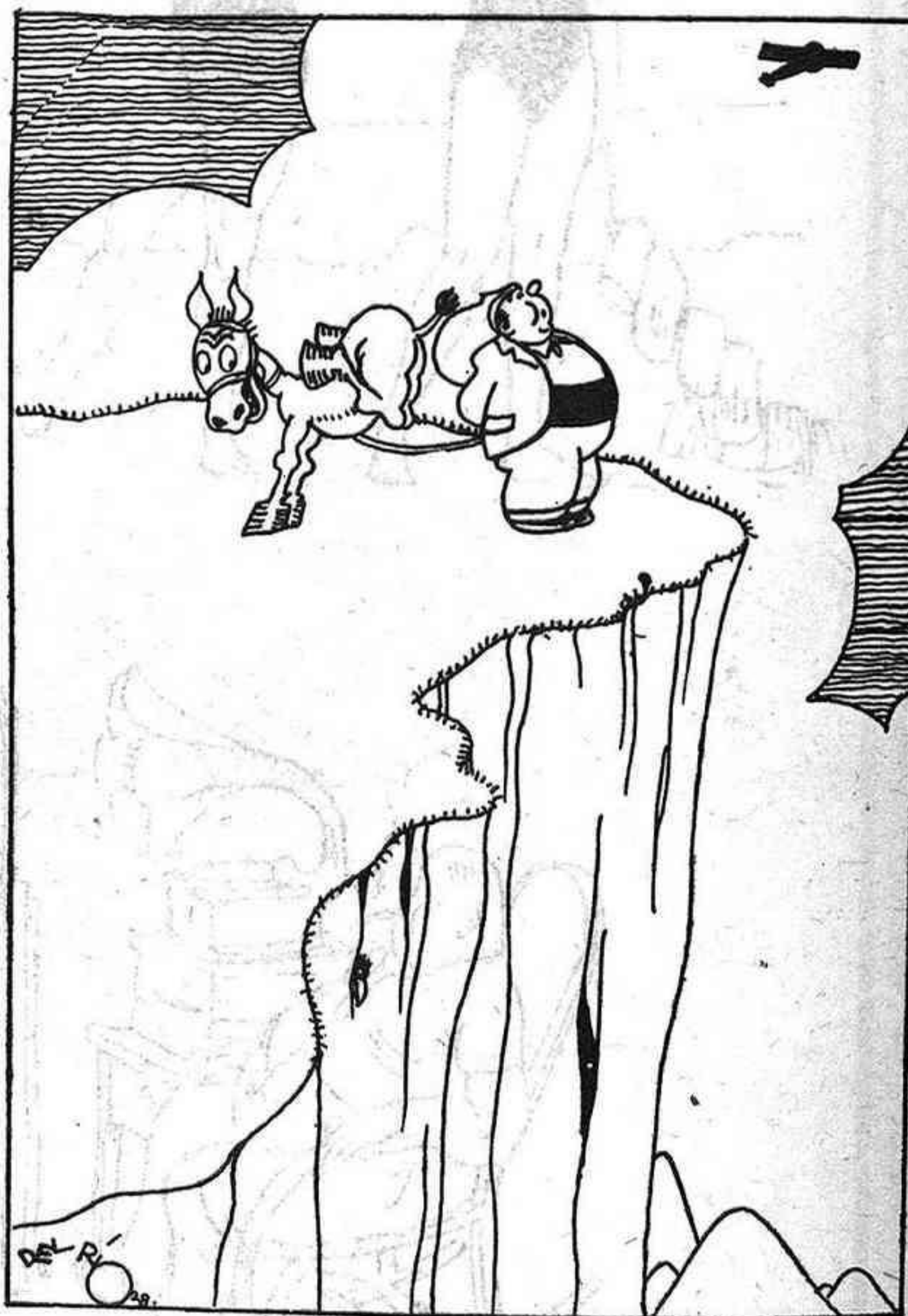

FIGUERAS HOMENATJA IGNASI IGLESIES

Fa pocs dies que la capital empordanesa, amb ocasió d'anar-hi a representar el gran Enric Borràs el drama "Els vells", volgué festejar el seu autor, celebrant una vetllada organitzada per "Atenea", en la qual prengueren part Puig i Ferrer, qui dissertà sobre "L'art dramàtic de l'Iglésies" i l'aplaudida liederista Pilar Rufí, que acompanyada de l'exímia pianista Maria Carratalà, executà un programa de cançons, la majoria estrenes, compostes sobre lletra de l'homenatjat.

Després d'una forada a Cadaqués, tingué lloc al gran Teatre "El jardí" la representació d'"Els vells", en finalitzar la qual Borràs llegí una poesia de l'Iglésies i el veterà Joaquim Montero donà a conèixer la seva composició. Xardorosos aplaudiments premiaren la composició de Montero, finalitzant la festa amb un inspirat parlament de l'autor de "La llar apagada", essent fortament ovacionat.

VELIVOLE

APROXIMACIO

—Que m'agradaria volar!

CICLISME

La gent de la guitza tenen ara poca feina; només es donen cops de peu a la bimba als pobles, amb motiu de les festes majors. Però, a ciutat, fora d'alguna diada de club, no passa res. Estem en plenes vacances, i, per cert, ben merescudes, doncs la proppassada temporada va ésser un veritable empatx de futbol.

L'esportivitat de la setmana a casa nostra ha estat la reunió ciclera del Velòdrom de Sans, que el millor "match" era a base del primer "stayer" espanyol en lluita amb dos estrangers, ja un xic passadets, però que encara rutllen darrera els peteners entrenadors.

El de casa va menjar-se els forasters a la vinagreta; disposat a donar una sensació de cosa bona, emprengué una marxa regular que passava dels 60 i no arribava als 66, apallissant de debò Loisel, Sgueguem i el mallorquí Pons, els qual diuen que darrera un "Ford" corre com els bons, però enganxat al rodell de la moto encara està molt verd.

Però no tot és felicitat en aquest món. A Ferrer l'entrenava Aubio, el qual porta un trasto de fer soroll, el quadro del qual està construït amb els desperdiciis dels antics fanals de Barcelona, i els materials del motor no són altres que les despulles de galledes velles; el magneto és una vulgar pedra foguera; el carburador un pot de llet condensada buit...

I, és clar, a última hora, quan ja tothom estava engrescat i Ferrer ja rodava la pista mirant-se les mosses amb aire de "castigador", no sabem si per barallar-se les galledes o per vessament del pot de la llet, el cert és que la moto (?) de Rubio féu un pet extraordinari que resultà allò que se'n diu un pet com un aglà.

I el pobre Ferrer va haver de plegar, maleint el munt de ferro vell del seu entrenador.

La cursa, doncs, la guanyà Loisel; segon quedà Pons i tercer Sgueghem.

La prova interclubs la guanyaren els valents de l'"A. C. Montjuich", els quals apallissaren els nois del "Sant Andreu".

JEPET

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn.

"Avenç", periòdic quinzenal.

Hem rebut aquesta simpàtica publicació de Cornellà, que conté estimables treballs literaris i bon nombre de noves comarcals que el fan força interessant. Li desitgem molts anys de vida i prosperitats.

"Vida interior d'un escriptor", per J. Puig i Ferrer. Pròleg de J. Aguadé Miró. Col·lecció "La Sageta".

Aquest és un dels llibres més turmentats, més anguniosos del turmentat i anguniós Puig i Ferrer. I un dels llibres més importants que s'han escrit i publicat en català.

"Vida interior d'un escriptor" és un llibre que traspua passió, un llibre encès, febrós. Si volguéssim cercar un paral·lel a aquest llibre turmentat i febrós del nostre Puig i Ferrer, l'hauríem de cercar en el rus Dostoiewsky, d'"Els germans Karamazov" i "Diari d'un escriptor".

D'un quant temps ençà, però, que és ja un tòpic, en parlar de Puig i Ferrer, parlar de Dostoiewsky. Diguem, nosaltres, per a deixar ben clara la situació, que, a estones, el nostre novel·lista ens sembla tan interessant i vigorós com el rus.

Diguem també una altra cosa que convé dir: Puig i Ferrer és un dels nostres novel·listes més personals. Ara parlem tant com vulgueu de Dostoiewsky.

"Vida interior d'un escriptor" no és una novella, encara que, a vegades, en prengui tot el caràcter, tot el to. És més aviat un estudi—formidable—de costums. Aquest llibre trist, aspre i amarg de Puig i Ferrer, serveix per fixar la situació de l'escriptor a casa nostra.

Martí Reclós, l'ànima del llibre, amb una valentia i una sinceritat sense precedents en la literatura catalana—almenys en aquesta mena de literatura—despulla la seva vida interior, l'ofereix nua al llegidor.

Impudícia? No: impúdics ens semblen altres llibres d'autors seriosos i formals i en els que es descobreix una baixa i fastigosa obsessió sexual.

Puig i Ferrer no pot ésser un impúdic ni un amoral: és un artista, un dels artistes més interessants de Catalunya. Ha fet amb aquesta "Vida interior d'un escriptor" un dels llibres més bells, més profunds, més apassionants de la nostra literatura.

ALPHA

LOGICA

—¿I per què no s'hi banya la gent al mar a l'hivern?

—Perquè l'aigua ha quedat bruta de l'estiu.

LA MAGRANA

Per la flor del magraner,
que és sang encesa,
raja encara el cor sincer
de ma infantesa.

Veig el magraner florit
de l'hort de casa;
no sé si és boca o neguit,
o cor o brasa.

I potsè és un xic de tot,
cançó o rialla,
esclatada al cap d'un brot
com una falla.

Potsè és llengua d'Esperit Sant,
foc viu que lluita,
i en els cors va madurant
i esdevé fruita.

L'ha besat tot un estiu,
i a dins hi porta
ben reclòs tot el caliu
que és flama morta.

Com hi retrato aquell món
de ma infantesa
i aquells somnis que ja són
magrana encesa!

Com hi veig un cor al mig
i el sol hi toca!
La magrana és un desig
que s'esbadoca.
Roentor de cor endins,
il·lusions pies,
sou rengleres de robins,
plors i alegries.

Sou besades de bressol,
rialles franques
que us ha madurat el sol
dalt de les branques.

L'horta de l'Eternitat
té una magrana
que el sol de Déu ha esclatat:
la raça humana.

Les rengleres de germans,
sang beneïda,
som de la magrana els grans
d'aquesta vida.

La ira de Déu té un coltell
de cor de roca
que del món trenca la pell
i l'esbadoca.

Desig de sang i de foc
—pobra carn tendra!—
demà no seràs enlloc;
ja seràs cendra.

La magrana del Dolor
tot s'ho emmena;
és or i sol de tardor
dalt la carena.

Magrana de grans brillants
—oh, sol de postal!—
que Déu la porta a les mans
com una embosta.

Beneït el sol de Déu,
oh, gran magrana!
que madura amb el raig seu
la raça humana.

Grans de goig i de Dolor,
sang beneïda,
que ompliu l'horta del Senyor
dintre la vida.

Roentor de cor endins,
il·lusions pies,
sou rengleres de robins,
plors i alegries.

Sou besades de bressol,
rialles franques
que us ha madurat el sol
dalt de les branques.

Per la flor del magraner,
que és sang encesa,
raja encara el cor sincer
de ma infantesa.

SALVADOR PERARNAU

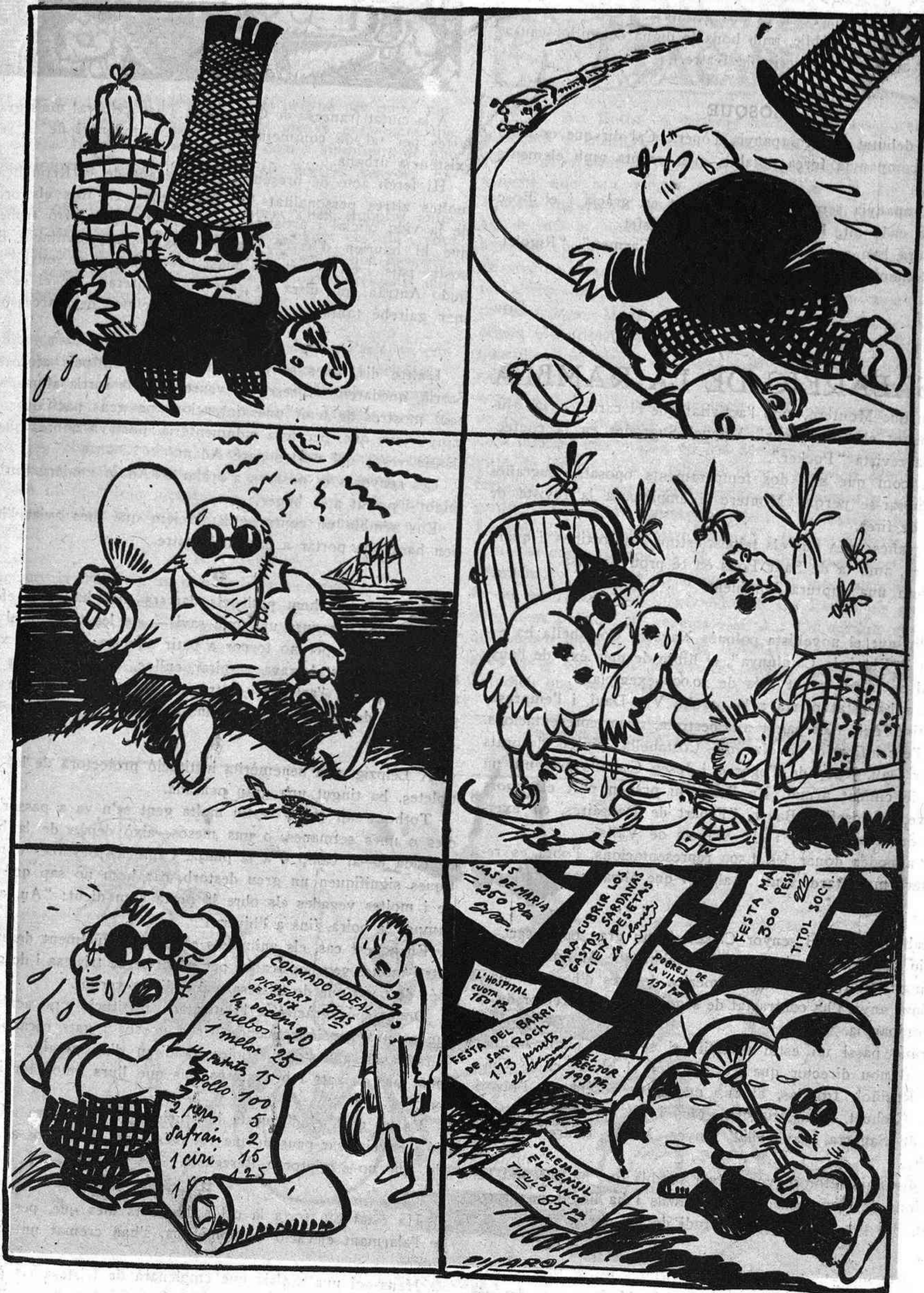
TIVOLI

El públic ha d'aprendre a considerar el senyor Muñoz Seca, no com un autor dramàtic—el senyor Muñoz Seca, sortosament, no té res a veure amb el teatre—, sinó com un comerciant. El senyor Muñoz Seca no és altra cosa que un comerciant. Així com altres comerciants venen arròs, bacallà o botons de sabata, ell ven comèdies. Les seves comèdies, més que matèria d'art, són un gènere material com qualsevol altre. Com qualsevol altre gènere... avariats.

Perquè el senyor Muñoz Seca, com tants altres comerciants, enganya el públic, li serveix un gènere corrupte que l'estruga i l'abarragana.

El públic hauria de comprendre que el senyor Muñoz Seca l'explota i li pren el pèl. I hauria de queixar-se, hauria de protestar.

Ara darrerament el senyor Muñoz Seca ha estrenat "Calamar", que vol ésser una caricatura de comèdia policíaca, es-

DELICIES DE L'ESTIUEIG

til "Raffles" o "Sherlock Holmes". En realitat, "Calamar" no és res. I si és alguna cosa, és una grolleria.

Llàstima que el públic, amb bona fe digna de millor causa, confongui això amb el veritable teatre.

BOSQUE

Hi ha debutat una companyia d'òpera. Cal dir que es tracta d'una companyia força notable, que compta amb elements de valor.

La companyia sembla que ha caigut en gràcia i el Bosc s'emplena cada nit. I tothom en surt satisfet.

Fins ara han cantat, amb gran èxit, "Carmen", "Rigoletto" i "Bohème".

BOB

EL SAFAREIG DE LA RAMBLA

Diuen que Montero, amb l'activitat que el caracteritza, ajuda bojament el "produceur" Manuel Sugrañes en la confecció de la revista "Pocker".

Però, com que són dos temperaments oposats, Sugrañes ha d'imposar-se perquè Montero li emplenaria la revista de telons i de fires.

I Sugrañes, més que els telons, estima les cortines: quant a les fires, amb la de Sant Pons en té prou i massa.

Es tem una ruptura imminent.

Es diu que el novellista polonès Navarro Costabella ha escenificat l'"Elogi de Catalunya", el llibre de més èxit de l'any, del qual se n'han venut més de 20.000 exemplars.

L'obra ha estat oferta a la parella Vila-Daví, i l'empresa, pressentint l'èxit, n'ha pagat, a la bestreta, 1.500 representacions. Per a l'escenificació de Navarro Costabella, pinten decorats Salvador Dalí, Josep de Togores, i Josep Castells presenta un tortell de ciment armat. En l'obra hi prenen part els chors de Clave, la Josefina Baker, l'Esbart de Dansaires, els exercitants del Pare Vallet i els Xiquets de Valls.

Per a poder donar les 1.500 representacions, l'obra es representarà matí, tarda i nit. I alguna que altra matinada.

Indubtablement el senyor Canals és un gran empresari, el més viu dels empresaris. Quan ha sabut que Manuel Salvat, el distingit actor, ha tornat d'Amèrica després d'haver-hi passat quinze anys, l'ha contractat de seguida com a director de la seva companyia.

Perquè passi un estiu divertit, el senyor Canals ha demanat al nou director que s'estudii tot el repertori de Guimerà, Rusiñol, Iglesias, alguna que altra coseta de Pous i Pagès, Crehuet, Artís, Sagarra, etc., i les estrenes corresponents de Sagarra, Capdevila, Vinyes, Millàs Raurell, Soldevila, etc.

El distingit actor senyor Salvat sembla que ha acceptat les condicions de l'empresari senyor Canals i ha llogat una torre a Sant Boi per a començar l'estudi de les obres.

Es deia que s'unien Margarida Xirgu i Enric Borràs; que treballarien junts al teatre Fontalba de Madrid; que després vindrien a Barcelona, a treballar en català.

Dones, bé: sembla que no hi ha res d'això.

Però ara, cal tenir en compte que al teatre el món dona moltes voltes.

A la ciutat francesa de Carcassona s'han celebrat unes grans festes per tal de commemorar el segon milenari de la seva existència urbana.

Hi feren acte de presència el president de la República i moltes altres personalitats de gran relleu en tots els ordes de la vida oficial i artística de la nació veïna; però trobem que hi haurien d'haver convidat alguna representació del nostre país, i en aquest cas podia haver-hi anat el senyor Sañudo Autrán, que ultra els seus mèrits literaris, té el de sumar gairebé tants anys com la noble ciutat de Carcassona.

L'altre dia, unes senyores que passejaven pels afores de Sarrià, quedaren sorpreses en veure que els sortia al pas, donant mostres de tenir unes intencions no gens pacífiques, un minyó jove que, per tota indumentària, portava només que el clàssic vestit del nostre pare Adam.

Les senyores es posaren a cridar i l'Adam modern fou detingut i portat a la bogeria.

Ens sembla un contrasentit; creiem que més aviat l'haurien hagut de portar a casa del sastre.

La calor que hem patit els darrers dies ha estat efecte —segons ens assegura un amic savi— de les taques del sol.

Així és que, per no tornar a patir aquesta espantosa xafigor que no ens deixava respirar enlloc, el millor fóra que algú s'emportés l'astre rei a treure taques, o que entre tots provéssim de ruixar-lo de benzina.

A Leipzig, una benemèrita institució protectora de les bestioletes, ha tingut una gran pensada.

Tothom sap que a l'estiu molta gent se'n va a passar uns dies o unes setmanes, o uns mesos—això depèn de la bossa de cada u—al camp o a la platja, i que les bestioles domèstiques signifiquen un greu destorb, car hom no sap què fer-ne i moltes vegades els obre la porta com dient: "Au, a escampar la boira, fins a l'hivern!"

En aquest cas, els animallets es troben cruelment desemparrats i moltes vegades acaben per morir-se de tristesa i de gana: més de gana que de tristesa, val a dir la veritat.

Dones, bé: gràcies a l'esmentada institució que acaba de fundar una pensió estiuenca per a gossos i gats escàpols de llurs cases, aquestes bestioles gaudiran d'un amable recolliment ben peixats i ben atesos fins que llurs amos tornin de fora.

Es un gest, el d'aquesta institució, que ens causa admiració i enveja, car pensem que val més ésser gat o gos a Leipzig, que no escriptor a Barcelona.

Ha estat tan forta la calor d'aquests dies que, per efecte de l'alarmant elevació termomètrica, s'han cremat un pila de boscos.

Heus ací una notícia que emplenarà de tristesa els poetes i els qui cerquen bolets.

Es una costum ja vella el que molts senyors que no poden deixar la feina de Barcelona, mentre llurs famílies estiuegen

als pobles de la costa, les visitin només una vegada a la setmana.

Tan és vulgaritzada aquesta pràctica, que del tren en què van i vénen—el d'assabte a la tarda i el dilluns al matí, respectivament—aquests senyors, ja en diuen el tren dels marits.

El que ara passa és que, no se sap ben bé per quins motius, el tren marital d'enguany porta menys passatgers que anys enrera. Hi ha qui això ho pren com a símptoma de què els matrimonis disminueixen entre els nostres senyors Esteves.

No; el que passa és que la majoria s'han comprat automòbil, la qual cosa els permet, no solament fer el "tifa", com deia aquell noi del Liceu, sinó poder arribar al lloc inesperadament i sorprendre, de vegades, coses molt interessants que, d'altra manera, mai no hauria sabut.

❖

Dilluns passat un flequer espanyol resident a París, va emprendre junt amb un cunyat seu, un viatge força original.

Van convertir una bóta de posar vi en vehicle, afegint-hi un joc de rodes, i van sortir cap a Madrid decidits a fer el raid en vint-i-cinc dies.

Ara, per contrast, només manca que un taverner vulgui fer un viatge semblant ficat dintre d'un sac de farina.

¿Voleu dir que tots plegats, els qui ho fan i els qui ho comportem, donant-hi certa belhigerància, no tenim un perdigó a l'ala?

❖

Enguany la fruita és un dels articles més cars.

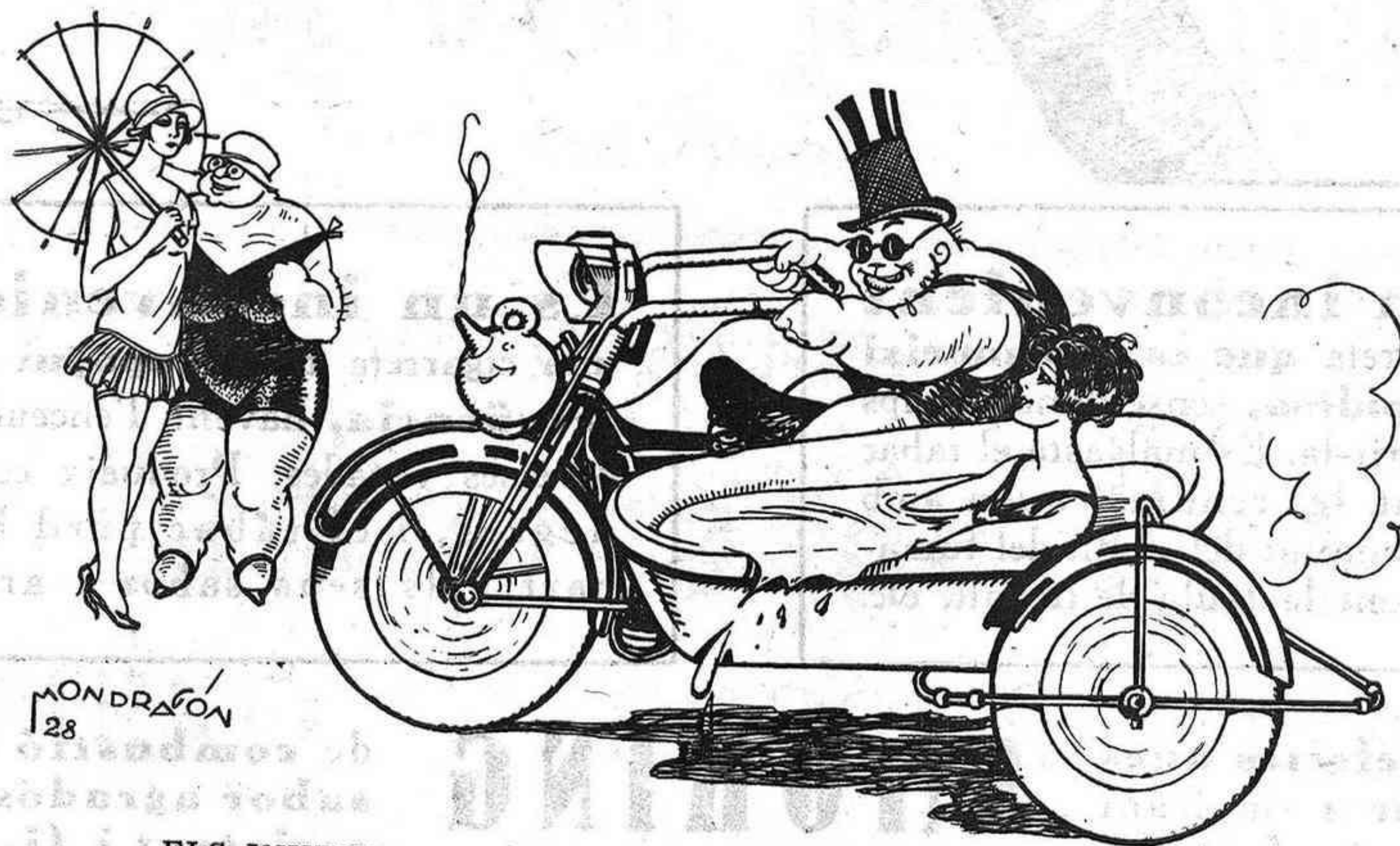
Els préssecs i les peres es venen a dues o tres pessetes la lliura, i els melons tenen un preu que hom no hi pot tenir cara.

Ai, Senyor! I pensar que si es posessin a la venda tots els melons que hi ha a Barcelona n'hi haurien fins per llançar a les clavegueres!

RÈSPOSTES D'AGADES

J. V. A.: Entra en cartera; més no us assegurem si es publicarà a L'ESQUELLA o bé a La Campana.—J. C. G.: No és prou polít el vostre vers: demés trobem fluix el pensament que heu volgut expressar. Això vol dir que per aquesta vegada no farem fira, si bé esperem que lliureu coses de més empenta.—T. R.: No deixeu de tenir raó; més en aquestes circumstàncies podria interpretar-se malament i costar-vos un disgust. Val més tirar-ho al cove i esperar que feu altres coses més deslligades dels temes que hom considera relliscosos.—M. C. A.: Tots sabem la il·lusió amb què s'escriven els primers versos i amb que es lliuren les primeres quartilles literàries a la Redacció de la revista preferida. Tots sabem l'ànsia que es passa ho i esperant que sigui admesa la nostra col·laboració desinteressada; i és per això que abans no estampem al paper una resposta francament desencoratjadora dubtem una mica i no ens decidim fins a tenir la seguretat de fer un bé a la persona de qui es tracta, ajudant-lo a rectificar una vocació equivocada o esperonant-lo fortament perquè arribi—si té constància, talent i voluntat—a fer-ho bé. Després de llegir el vostre "sonet" i la vostra lletra, no sabem que contestar-vos. — M. B.: Probablement sortirà a La Campana, el caràcter de la qual sembla més apropiat per a fer-se ressó del vostre plany.—Ll. R. C.: Farem els possibles perquè es publiqui de seguida.—M. L.: Us agraïm moltíssim que sigueu un antic lector de L'ESQUELLA i que ens tingueu força estimació. El que ens envieu encara no pot anar. Estudieu que vos fareu

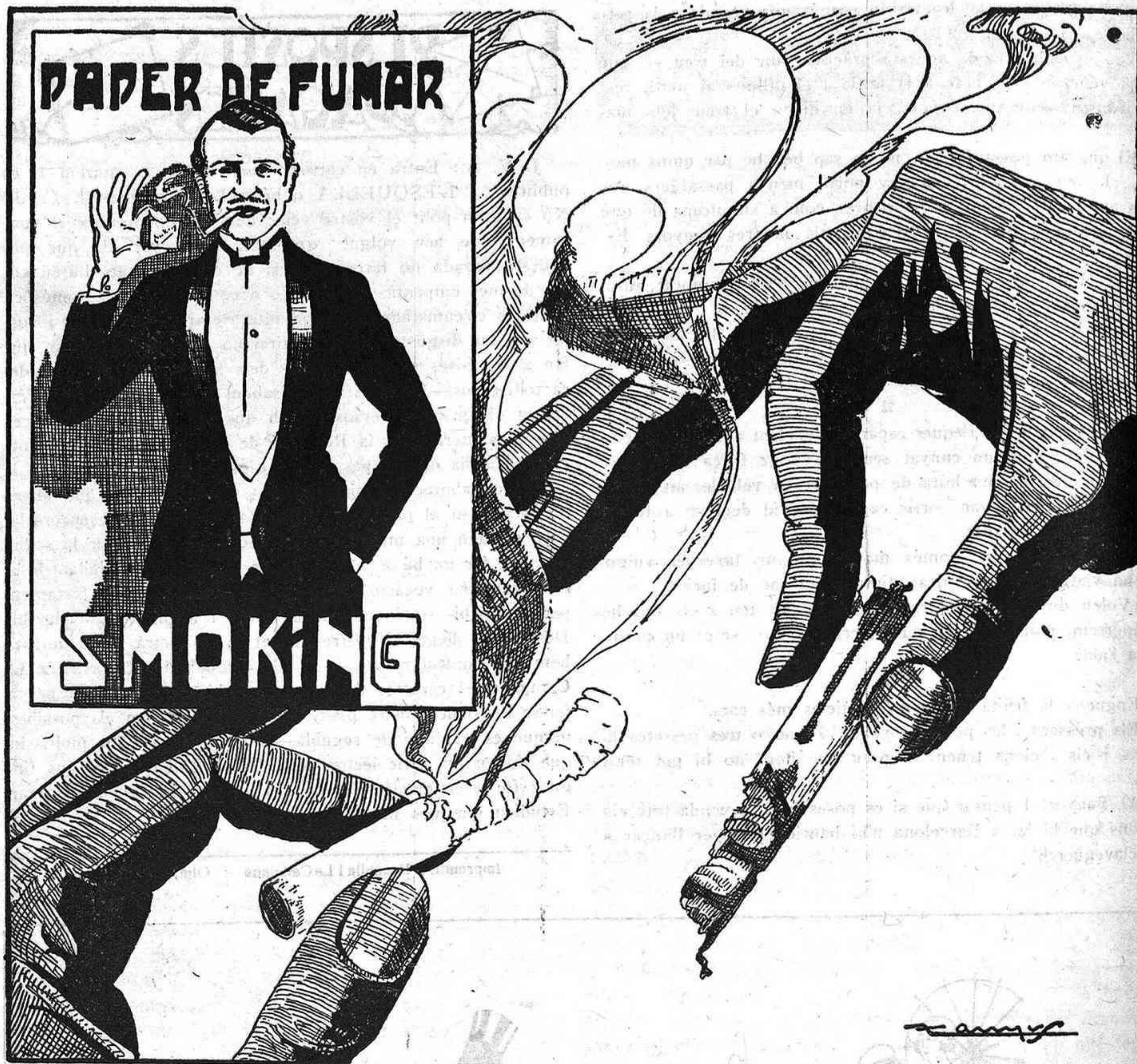
Impremta L'Esquella i La Campana : Olm, 8, Barcelona

MONDRAGON
128

ELS INVENTS DE CIRCUMSTANCIES

Nou model de vehicle per a fer-se passar la calor.
Responem de l'èxit.

Es un inconvenient una cigarreta que es consumeixi **amb rapidesa**, sense donar temps de assaborir-la. Es malgasta el tabac inútilment, les cendres cauen amb facilitat damunt del vestit del fumador, damunt la taula de treball, etc.

Es un inconvenient una cigarreta que s'apagui **amb freqüència**, havent d'encendre-la diverses vegades. Produeix cendres negres, i el tabac perd bona part dels seus sabor i aroma.

Aquets defectes queden eliminats empleant el **paper de fumar** aquestes raons que ha

SMOKING

de combustió lenta, sabor agradós, molt resistent i fi. Es per

sigut el més ben acollit pels fumadors intel·ligents.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELEFON A. 4115

Aviat es posarà a la venda

BARCELONA

Cor de Catalunya

— PER —
LLUIS CAPDEVILA

Obra nova

C A M B O

Per JOSEP PLA
PREU: Pessetes, 4'50

Compreu tot seguit l'obra de
PERE COROMINES

La mort d'En Joan Apostol

PREU: 3 pessetes

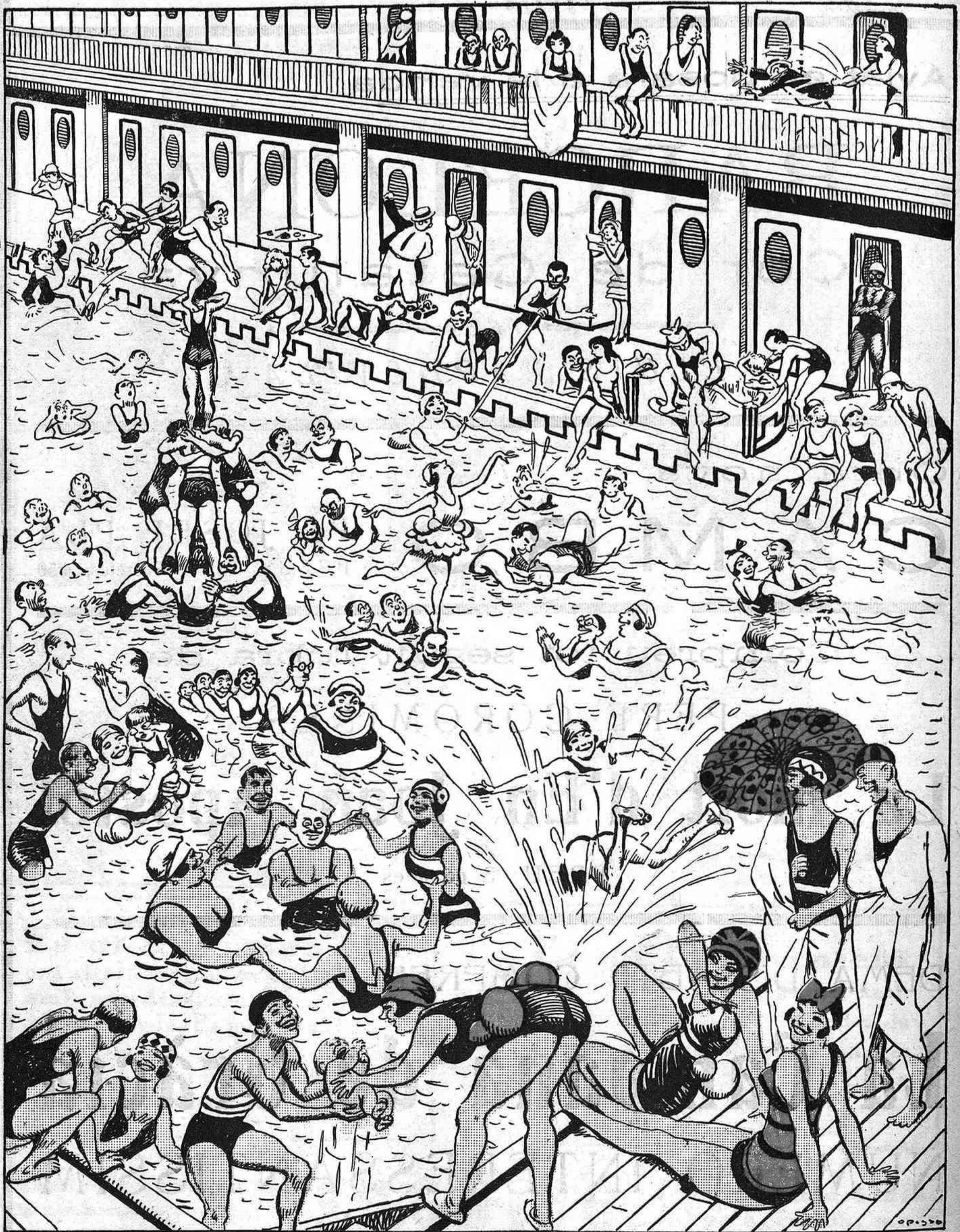
DEMA DISSABTE COMPREU

La Campana de Gràcia

NUMERO INTERESSANTISSIM

Preu com sempre: 10 cèntims

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, fianca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorga rebaixes.

GUERRA A LA CALOR

La piscina, de Sant Sebastià, platja on ningú no s'ofega, i tothom fa l'heroi. Hi ha alegria, tranquil·litat i bons aliments